

Toelichting ganzenbeheer

Ganzen in Noord-Holland

De laatste jaren zijn er steeds meer ganzen die het hele jaar in Noord-Holland verblijven en broeden. Er is veel open water en de graslanden zijn eiwitrijk – precies wat de ganzen zoeken. Ze hebben veel voordeel gehad van het natuurherstel, waarbij met name water de ruimte heeft gekregen. Voorheen bezochten ganzen ons land alleen in de winter, als stop tijdens het trekken van en naar de broedgebieden in het noorden van Europa. Sinds de jaren zeventig groeide het aantal vaste verblijvers van een handvol tot een groep van ongeveer 150.000 ganzen. In de winter verdubbelt dit aantal in Noord-Holland door het bezoek van trekganzen uit andere landen.

Problematiek van ganzen

Ganzen horen bij ons landschap, maar de grote aantallen die we nu in Noord-Holland kennen brengen problemen met zich mee. Ganzen eten graag gras, maar ook gewassen zoals sla of broccoli. Zo veroorzaken ze grote schade aan landbouwgewassen. In natuurgebieden veroorzaken de hoge aantallen schade door overbegrazing van oevervegetaties en rietlanden, waardoor zeldzame soorten die hier voorkomen worden verdreven. De grote karekiet die zijn nesten in goed ontwikkelde rietkragen wil maken, is hiervan een voorbeeld. In recreatiegebieden vervuilen de ganzen het zwemwater, de wegen en fietspaden, en zorgen ze voor gevaarlijke situaties op de weg. Daarnaast vormen de grote groepen ganzen een groot risico voor de vliegveiligheid op en rond Schiphol. Dit is dan ook de reden dat we moeten ingrijpen in de aantallen ganzen. Dit wordt gedaan volgens de regels die in de wet Natuurbescherming staan. De wet zorgt ervoor dat de dieren niet onnodig lijden en dat er genoeg ganzen zijn om de soort in stand te houden. De wet zorgt er tegelijkertijd voor dat de schade niet zo hoog wordt dat er boeren failliet gaan, de natuur verdwijnt of vliegtuigen gevaar lopen.

Faunabeheerplan Ganzen

In het Faunabeheerplan Ganzen is uitgewerkt welke maatregelen hiervoor kunnen worden genomen in Noord-Holland. Hierbij wordt enerzijds specifieke schade en gevaar bestreden (schadebestrijding). Anderzijds wordt ingegrepen om de omvang van de populatie ganzen die jaarrond in Noord-Holland zijn te verminderen (populatiebeheer). De wet Natuurbescherming regelt dat een dergelijk plan wordt opgesteld door de Faunabeheereenheid, een organisatie die ook zorgt voor de juiste ontheffingen en vergunningen om de schadebestrijding en het populatiebeheer te kunnen uitvoeren. Zij doen hiervoor onderzoek naar de aantallen ganzen, en onderbouwen hoe gegarandeerd kan worden dat de populaties wel in een goede staat van instandhouding blijven.

Activiteiten in faunabeheer

Het bestrijden van ganzen om schade te voorkomen of te verminderen gebeurt allereerst door verjaging met bijvoorbeeld linten, lasers, geluid en honden. Ganzen zijn echter slimme dieren die snel leren dat bepaalde verjaagmethoden geen daadwerkelijk gevaar vormen. Daarom is het ook noodzakelijk om ganzen te verjagen met ondersteunend afschot. Dat betekent dat een of een aantal ganzen in een groep wordt afgeschoten, met het effect dat de rest van de groep langere tijd wegblijft. Om de ganzen niet voortdurend heen en weer te blijven verjagen zijn er foerageergebieden aangewezen. In deze gebieden kunnen de ganzen verblijven zonder dat ze schade veroorzaken of opgejaagd worden.

Omdat verjaging bij deze grote aantallen ganzen niet voldoende is om de schade te beperken, is besloten om de populaties te verkleinen. Hierbij is het doden van ganzen onvermijdelijk. Dit gebeurt op verschillende manieren, zoals het vangen en doden van ganzen tijdens de rui – wanneer ze niet kunnen vliegen – en het doden van ganzen met het geweer.

Uitvoering faunabeheer

Een groot deel van de uitvoering gebeurt door jagers. Deze zijn regionaal verenigd in Wildbeheereenheden. Deze verenigingen maken de afspraken met de grondeigenaren over de uitvoering van de schadebestrijding. Jagers kunnen pas het veld in als ze beschikken over een jachtakte. Om een jachtakte te kunnen krijgen moet iemand voldoen aan strenge eisen, zoals een uitgebreide opleiding en een jachtdiploma. De aanvrager dient aan te tonen dat hij of zij veilig en goed met het wapen kan omgaan. Daarnaast is het verplicht dat het terrein van de grondeigenaar voldoet aan de wettelijke richtlijnen van een veld waar gejaagd wordt. Dit gaat bijvoorbeeld over de minimale oppervlakte van het jachtveld, zodat gebruik van het geweer zo veilig mogelijk is. De Korpschef van Politie is verantwoordelijk voor het afgeven van de jachtaktes en het controleren van de jachtvelden waarop de jager wil gaan jagen. Dit wordt getoetst aan de geldende wet- en regelgeving. Een jachtaktehouder die zich niet aan de veiligheidseisen houdt verliest zijn akte. Op deze manier kan de veiligheid en de uitvoering van de jacht worden gewaarborgd.

Contact

Als er ganzen gedood worden kan dat overlast geven, zeker in een dichtbevolkte provincie als Noord-Holland. Omwonenden of voorbijgangers die vermoeden dat er regels worden overtreden kunnen contact opnemen met de [Omgevingsdienst Noord-Holland Noord](#). Deze dienst ziet erop toe dat de regels in de vergunningen en ontheffingen gevolgd worden door de uitvoerders. Bij vragen over het correcte en veilige gebruik van het geweer is de politie het eerste aanspreekpunt.

Het kan voorkomen dat een gans niet in een keer gedood wordt door een kogel. Een jager zal er altijd alles aan doen om deze dieren zo snel mogelijk uit hun lijden te verlossen. Toch kan het een enkele keer voorkomen dat er een aangeschoten dier in het veld wordt aangetroffen. In zo'n geval kunt u contact opnemen met de [Wildbeheereenheid](#) in dat gebied. U kunt ook contact zoeken met een (vogel)opvangcentrum die ervaring heeft met de opvang van wilde dieren. Zij kennen ook de weg naar de Wildbeheereenheid en weten wat in zo'n geval moet gebeuren. In de meeste gevallen zal dit dier zo snel mogelijk uit zijn lijden worden verlost. Het is verboden om zelf gewonde wilde dieren te verplaatsen. Als dat niet op een goede manier gebeurt kan dit veel stress en onnodig lijden voor het dier opleveren en kunt u een bekeuring krijgen.